

Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry.
c/o Tapani Saimovaara
Päijänteentie 12 A 1
17200 Vääksy
phly@phly.fi
www.phly.fi

Lahden kaupungin kaavoitus

Asia: Lausunto Niemen alueen kehityskuva -suunnitelmasta

Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys (PHLY) on BirdLife Suomen alueellinen jäsenyhdistys Päijät-Hämeessä. Yhdistyksen tarkoituksena on edistää lintuharrastusta ja -tutkimusta, luonnon- ja ympäristösuojelua sekä kestävää kehitystä. PHLY on tutustunut kaavaluonnoksen aineistoihin ja lausuu niistä seuraavaa ja ilmoittautuu osalliseksi ko kaavoitustyöhön maakunnallisesti arvokkaan (MAALI) -alueen tiimoilta.

Kaavoitusprosessi

PHLY on ensisijainen linnustonsuojelun asiantuntijayhdistys Päijät-Hämeen alueella. Kaava-alueen vesialueet ovat tunnistettu maakunnallisesti tärkeäksi (MAALI) lintualueeksi. PHLY pyytää, että kaavoittaja lähettää tiedon kaavan etenemisestä yhdistyksen sähköpostiosoitteeseen ja/tai postiosoitteeseen kunnan käytännön mukaisesti.

Yhdistys esittää, että kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitetään ja sen tavoitteisiin lisätä linnustonsuojelu yhdeksi teemaksi.

Niemen sataman kaavalla on tarkoitus mahdollistaa mm. rantareitin rakentaminen ja toisaalta mahdollistaa toimintoja, jotka lisäävät alueen ihmistoimintaa (veneilyä, melontaa jne.). Nykyisin tehdasalueena olevia kohtia ”vapautuu” yleisempään käyttöön.

Linnusto- ja luontoselvitykset

PHLY esittää, että kaavan lähtöaineistoihin lisätään vielä tiedot Lahden II lintuatlaksen osalta. Tiedot PHLY:n julkaisemasta Päijät-Hämeen lintupaikkaoppaasta ovat mukana, jota PHLY pitää hyvänä asiana. Kuvaus Niemen Satama – Polttimon sula-alue -kohteesta löytyy myös PHLY:n verkkosivulta (ilman aluerajausta).

[\[http://phly.idev.fi/application/files/8716/0976/7003/871570214062_Polttimo.pdf\]](http://phly.idev.fi/application/files/8716/0976/7003/871570214062_Polttimo.pdf)

Alue on maakunnallisesti tärkeä kevät kerääntymisalue muun muassa uhanalaisille selkälokeille ja nokikanoille.

Alueelta ei ole tehty kaava-aineiston perusteella asemakaavatasoista linnusto- ja luontoselvitystä tai muuta dokumentointia. Vaikka nykyisissä julkaisuissa on tietoa alueen linnustoarvoista, ne eivät seikkaperäisesti kuvaa alueen tärkeimpiä kohteita esim. kartoille, joka olisi välttämätöntä tietoa, kun aluetta suunnitellaan. Ei ole esimerkiksi tiedossa mitä lintuja ja kuinka paljon UPM:n omistamalla alueella pesii.

Mainittu koko kaupungin kattava lepakkoselvitys on ollut yleiskaavatyötä varten ja sen tiedot ovat jo yli kymmenen vuotta vanhoja.

PHLY esittää, että kaavoittaja selvittää tarkemmin mitkä osa-alueet MAALI-alueen sisällä ovat arvokkaita, jotta ne voidaan huomioida.

Lepakkoselvitys on tehtävä asemakaavatasoisena ja sen on katettava koko suunnittelualue. Ohjeita kartoitukseen antaa mm. Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry kartoitusohjeidensa avulla: <https://drive.google.com/file/d/0Bz3hJddSq9mMcmtNLUs5dUdwRFU/view>

Kaavan luontovaikutusten arviointi

MRL:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. PHLY pitää erittäin tärkeänä, että alueen kaavan vaikutukset maakunnallisesti tärkeään linnustoalueeseen arvioidaan kattavasti. Lain tarkoittaman vaikutusten arvioinnin tulee perustua riittäviin selvityksiin ja olla niin seikkaperäinen, että ekologiaan perehtymätön henkilökin pystyy tekemään sen perusteella johtopäätöksiä kaavarungon vaikutuksista eri lajeihin ja luontoarvoihin.

Kaavaselostuksessa vaikutukset on kuvattu näin:

- Niemen kehityskuvan mukaisten viheralueiden muodostaminen Joutjoen varressa parantaa MAALI-linnustoalueen elinympäristöä, luonnon monimuotoisuuden säilymistä ja ekologisen yhteyden parantamista alueella.
- Niemen sataman kehittämisellä ei ole merkitystä pesimälinnustoon, eikä uhanalaisille tai EU-direktiivin I-liitteen lajeille. Linnuston kannalta on tärkeintä huolehtia, että jatkossakin Joutjoen suu säilyy lintujen talvehtimisalueena. Tähän vaikuttavat lähinnä Lahti Energia Oy:n tulevaisuudessa käyttämät jäähdytysvesimäärät ja purkamat lämpökuormat.

PHLY pyytää kaavoittajalta tarkempia perusteluja ja niitä tietoja, joihin vaikutusten arviointi perustuu?

Viheralueiden perustaminen näennäisesti muuttaa alueen maankäyttöä, mutta PHLY:n asiantuntijanäkemyks on, että enemmän sellaiseen suuntaan, että kerääntyvä ja talvehtiva linnusto häiriintyy nykyistä enemmän. Aikaisemmin suljettu tehdasalue, muuttuu rantareitiksi ja viheralueiksi, joka lisää ihmisvaikutusta ja häiriötä.

PHLY on samaa mieltä siitä, että linnuston kannalta tärkeintä on huolehtia, siitä että Joutjoen suu pysyy sulana talvellakin. Asia voidaan varmistaa asentamalla paikalle pohjapumppu, joka kierrättää vettä.

Luonnosaineistossa ei ollut vielä selvitystä alueen pesimälinnustosta, joten PHLY ei voi ottaa kantaa siihen.

Lintulajien osalta tulevan vaikutusten arvioinnin tulisi olla lajikohtaista (vähintään uhanalaisten lajien ja muiden maankäytönsuunnittelun kannalta oleellisten lajien osalta), siinä tulisi esittää lajin uhanalaisuus- ja muut luokitukset, kaavan välittömät ja välilliset vaikutukset kyseiseen lajiin hyödyntäen sekä kvantitatiivisia (numeerisia) että kvalitatiivisia (laadullisia) arviointimenetelmiä.

Ehdotukset ja vaatimukset:

- Linnuston huomiointi tulee lisätä yhdeksi kaavan tarkoituksista.
- Alueella tulee teettää tarkempia linnusto- ja luontoselvityksiä ja kerätä yhteen olemassa olevat luontotiedot.
- Luontovaikutusten arviointi tulee perustua näihin uusiin selvityksiin tai tietoihin sekä jo olemassa oleviin aineistoihin.
- Vaikutusarvioinnin perusteella kaavaa tulee tarvittaessa muokata ja mikäli arviointi aiheuttaa kaavaan merkittäviä muutoksia, tulee kaavaluonnos asettaa uudelleen nähtäville.
- Kaavarunkoon ja selostukseen tulisi lisätä maininnat siitä, että tärkeimmät linnustokohteet erotetaan jalankulkuyhteyksistä esim. aidoilla tai muilla rakenteilla, jotta linnuille jää vapaita ja häiriöttömiä rantajaksoja. PHLY:n tietojen mukaan tärkeimmät alueet ovat rantajakso Joutjoen suulta lounaaseen (merkitty jalankululle varatuksi kaduksi) ja sen viereinen pohjoiseen työntyvä niemeke (merkitty viheralueeksi)
- Joutjoen suulle asennetaan pohjapumppu, joka kierrättää vettä niin paljon, että sula pysyy auki myös kovilla pakkasilla.
- Alueelle suunnitellaan keinosaari linnuille, johon ei ole kulkuyhteyttä maalta – tällä toimella voidaan kompensoida muita kaavan linnustoarvoja heikentäviä toimia.

Kaavaan tulisi lisätä merkintöjä, jotka turvaavat maakunnallisesti tärkeän lintualueen (pääosin vesialuetta) ja estävät keväällä koko sula-alueen käyttämisen melontaan tai veneilyyn, jolla on huomattavan paljon negatiivista vaikutusta alueen lintuihin, jotka ovat pakkautuneet pienelle alalle. Melonnalle yms. toiminnalle tulisi osoittaa oma alueensa ja linnuille oma alueensa. Asiassa on hyvä muistaa, että kriittisen aikajakson lintujen kannalta on hyvin lyhyt, muutamia viikkoja, mutta alueen lisääntyvällä häirinnällä voi olla negatiivisia vaikutuksia jopa koko Vesijärven IBA-, FINIBA- ja MAALI-alueiden lintujen pesintämenestykseen välillisesti.

Lopuksi

PHLY toivoo, että kaavaa työstetään vielä eteenpäin luontoarvot huomioiden, tarvittavat lisäselvitykset tehdään asianmukaisesti ja kunnolla. PHLY:llä on myös olemassa olevaa aineistoa alueen linnustosta, jonka käytöstä voidaan neuvotella kaupungin kanssa.

Asikkalassa 19. päivänä helmikuuta 2021

Päijät-Hämeen lintutieteellisen yhdistys

Tapani Saimovaara
Puheenjohtaja

Liite

Niemen satama - Polttimon sula-alueen paikkatietorajaus.